

શેઝર માર્કેટ બદલ પ્રાથમિક માહિતી - નિતીન પોતાડે

प्रस्तावना

नमस्कार,

मी नितिन द्वारकानाथ पोताडे, राहणार मुंबई. बी. काॅम., एम बी ए (फायनान्स). २००९ पासून पुर्ण वेळ शेअर मार्केटमध्ये कार्यरत आहे.

शेअर मार्केट मध्ये स्वावलंबी होऊन निर्णय घेण्यासाठी मी डेटा एनालिसिसचा वापर करतो. मुख्यत्वे NSE, Ventura Securities (माझे ब्रोकर) आणि GOOGLEFINANCE मधील डेटाचा वापर करतो. आणि मी बनवलेल्या फाईल्स इतर लोकांना पाठवून त्यांना मदत करतो.

आपण स्वावलंबी होऊन निर्णय घेण्यास सक्षम व्हावे ही सदिच्छा. टिप्स आणि वैयक्तिक गुंतवणूकीवर मार्गदर्शन करत नाही.

माझ्या पोस्ट, विडिओ लिंक आपल्या ओळखीच्या लोकांना पाठवत रहा. तसेच माझे यूट्यूब चॅनल सबस्क्राईब करा आणि त्यामधील विडिओ पाहून स्वतःच्या नोट्स तयार करा.

<https://www.youtube.com/c/NITINPOTADE>

मेहनत करण्यासाठी वेळ आणि तयारी नसेल तर शेअर मार्केटपासून दूर रहा. शेअर मार्केटमध्ये झटपट आणि सहज पैसा बनवता येतो ही भाबडी आशा ठेवून स्वतःचे नुकसान करून घेऊ नका.

स्वतःच्या चुकांवर नियंत्रण ठेऊन, शिकण्याची आणि मेहनत करायची तयारी असेल तर शेअर मार्केट हे अर्थार्जनासाठी एक उत्तम क्षेत्र आहे ही खात्री बाळगा.

धन्यवाद आणि शुभेच्छा.

नितीन पोताडे मुंबई

9869239959

8369173798

शेअर मार्केट मधील सर्वात घातक 2 अर्ध सत्य ...

जर आपण एखाद्या शेअर ट्रेडरला त्याचा past performance विचारला तर ती व्यक्ती आपल्याला त्याचा performance सांगते. पण यामध्ये 2 अर्ध सत्य असण्याची मोठी शक्यता असते. हे अर्ध सत्य सांगताना, ती व्यक्ती आपला performance, इतरांपेक्षा बरा आहे हे सांगण्याचा उद्देश असतो आणि त्याचबरोबर स्वतःचा ego दुखावू नये याची काळजी ती व्यक्ती घेत असते.

ती दोन अर्ध सत्य पुढील प्रमाणे :-

1) मी हे शेअर्स 150 रुपयाला घेतले, आत्ता या शेअर्सचा भाव सध्या 600 रुपये आहे. हा शेअर्स 1000 पर्यंत जाऊन आला. आणि माझ्याकडे 1000 शेअर्स आहे.

हे ऐकल्यावर, असा समज होतो कि दीड लाखाला घेतलेले शेअरची किंमत सध्या सहा लाख आहे आणि इथे त्या व्यक्तीला साडेचार लाखाचा नफा झालेला दिसत असतो.

खरी स्थिती अशी असते, कि त्याव्यक्तीने 150 भाव असताना 100 शेअर्स घेतलेले असतात आणि 1000 भाव असताना 900 शेअर्स म्हणजे 1000 शेअर्स घेताना त्याची गुंतवणूक रु.915,000.00 आणि सध्याच्या किमतीचा जर विचार केला तर ती व्यक्ती रु.315,000 नुकसान सहन करत असते.

2) माझ्याकडे असे चार शेअर्स आहेत कि त्याची सध्याची किंमत घेतल्या किमतीच्या 4/5 पट आहे

हे ऐकल्यावर, असा समज होतो कि ही व्यक्ती जो शेअर घेते त्या शेअरचा भाव वाढतोच किवा ह्या व्यक्तीला शेअर मार्केटचे जबरदस्त knowledge आहे.

खरी स्थिती अशी असते, कि त्याव्यक्तीने 20 शेअर्समध्ये गुंतवणूक केलेली असते आणि इतर 16 शेअर्स मध्ये त्याला प्रचंड नुकसान होत असते.

या दोन अर्ध सत्यामुळे असे होते आहे कि नविन गुंतवणूकदरांचा असा गैर समज होतो कि शेअर मार्केटमधून सहज आणि प्रचंड पैसा कमावता येतो.

दूर रहा शेअर मार्केट पासून जर

1) कोणीपण यावे, नुकसान करून जावे

2) एक धुंडो, मिलते हैं हजारो, लॉस करने के कारण कम नहीं

शेअर मार्केट मध्ये गेली १०/११ वर्षे सतत कार्यरत आहे. म्हणून त्याचे गोडवे गावे अशी अपेक्षा केली जाते पण या क्षेत्राची सत्य स्थिती सांगण्याचा माझा नेहमी प्रयत्न असतो. त्यामुळे काही जणांची घोर निराशा होते, त्यांना अपेक्षित असलेले ऐकायला मिळत नाही.

ट्रेनिंग देऊन प्रचंड पैसा बनवणे, तसेच नवीन ग्राहक (नवीन ट्रेडर) याची ट्रेडिंग अकाउंट काढण्यास मदत करून, ब्रोकरेज आणि इन्सॅटिव्ह मिळवणे हि शक्य आहे तसेच डायरेक्ट सब ब्रोकरशीप घेऊन उत्पन्न मिळवणे हा पर्याय उपलब्ध आहे. पण छोट्याशा फायद्यासाठी कोणाचे विनाकारण, खोटी आशा लावून प्रचंड नुकसान करण्याची इच्छा नाही.

परंतु शेअर मार्केट हे एक प्रकारचे लढाईचे क्षेत्र असल्याने कोणाची गय करून चालत नाही. त्यावेळीस चुकीचे निर्णय घेतल्यामुळे होणाऱ्या नुकसानातून आपला फायदा होऊ शकतो आणि त्या चुका आपण करू नये याची काळजी घेतो.

थोडक्यात, कोणी यावे आणि शेअर मार्केट मध्ये उतरावे असे हे क्षेत्र नाही. त्यातील बारकावे, आपली क्षमता आणि मानसिकता ओळखून योग्य क्षेत्र आहे कि नाही याचा विचार करावा. तसेच योग्य निर्णय क्षमता आणि कणखर मानसिकता असल्यास या क्षेत्रात उत्तम प्रकारे उत्पन्न मिळू शकते.

शेअर ट्रेडिंग / गुंतवणूकीमधील सातत्य

शेअर ट्रेडिंग करतेवेळी नियम बनवणे सोपे आहे. परंतु नियम बनवून फक्त चालणार नाही तर त्यानियमाचे काटेकोर पालन करणे फार महत्वाचे आहे. नियमाचे नियमित पालन करणे म्हणजे सातत्य राखणे होय. ही गरजेचे गोष्ट असली तरी सोप्या नाही. कारण हे करताना संयम आणि इतर भावनांवर नियंत्रण ठेवणे पण जमायला हवे.

सातत्य राखणे किती महत्वाचे आहे हे जरी कळले तर सातत्य का राखता येत नाही हे समजण्यासाठी कोणत्या चुका होतात हे समजून घेऊया. खालील पैकी विविध प्रकारात निर्णय घेताना आपली क्षमता, कौशल्य आणि उणिवा, कमतरता याचा विचार केला जात नाही. त्यामुळे धरसोड वृत्ती वाढते, होण्याच्या चुकांसाठी दुसऱ्यांना जबाबदार धरून नवीन मार्ग पकडून सातत्यापासून दूर जातो.

अ) कोणते प्रकार - इक्विटी, कमोडिटी कि करन्सी

ब) ट्रेडिंगचा कालावधी - इंट्राडे कि डिलिव्हरी ट्रेड

क) एनालिसीस - फंडामेंटल कि टेक्निकल एनालिसीस

ड) कोणत्या प्रकारात - कॅश, फुचर आणि ऑप्शन

इ) ट्रेडिंग निर्णय - खरेदी कि विक्री

याव्यतिरिक्त कोणत्या ट्रेनरची पद्धत, कोणते इंडिकेटर वापरायचे याबद्दल पण संभ्रम असतो. विविध प्रकारे प्रयोग करताना वेळ निघून जातो आणि नुकसान होत होत, नैराश्य येते आणि दोष शेअर मार्केटला देऊन लोक मोकळी होतात. लिहण्याची सवय नसल्यामुळे काय चुकतेय याचबरोबर काय जमतंय शोधणे अशक्य होते. आता यातून काय अर्थ काढायचा आणि काय सुधारणा करायला हवी यासाठी वेळ दिला तर काही तरी मार्ग दिसेल नाहीतर ...

शेअर मार्केट मध्ये आकर्षित होण्याऱ्या ३ प्रकारच्या व्यक्ती

शेअर मार्केटमध्ये आपण का आकर्षित झालो याचा विचार प्रत्येकाने करायला हवा. यामुळे आपण यशस्वी होण्यास काय करायला हवे याबद्दल समजू शकते आणि त्यामुळे पुढील निर्णय घेणे जमू शकते. साधारणपणे ३ प्रकार दिसण्यात येते .

१) पेन्शनर्स व्यक्ती

वेळ घालवण्यासाठी तसेच कोणत्यातरी कामात गर्क राहण्याकरिता शेअर मार्केट हा मार्ग निवडलेला असतो. यामध्ये बहुतेक वेळा वरिष्ठ नागरिक, पेन्शनर्स व्यक्ती दिसतात. उमेदीच्या काळात घेतलेले काही निर्णय योग्य होते त्यामुळे आपल्याला शेअर मार्केट जमू शकते असा त्याचा कयास असतो. तसेच आपल्या सम्वयस्की मित्रांबरोबर चर्चा करता यावी म्हणून शेअर मार्केट मध्ये काम करत असतात.

२) उत्साही / चंचल व्यक्ती

अशा व्यक्ती सर्वात जास्त दिसतात. आपला सहकारी, मित्र आणि शेजारीला होणार फायदा कुठल्यातरी फ्री सेमिनार बद्दल शेअर मार्केट बद्दल फक्त चांगले ऐकल्यामुळे तसेच त्यामधील संधीचा आपण वापर करू शकतो असा विचार केल्याने त्यांना लवकरात लवकर या क्षेत्रात उतरायचे असते.

३) शिस्तप्रिय / संयमी व्यक्ती

अशा व्यक्ती शेअर मार्केट मध्ये जास्त दिवस टिकतात आणि कालांतराने नियमित उत्पन्न मिळवताना दिसतात. यांना नवनवीन बदलाची दाखल घेऊन शिकण्याची तयारी असते. यांना सातत्य राखणे आणि संयम ठेवण्याचे महत्व माहित असते.

आपण कोणत्या प्रकारात मोडतो ह्याचा विचार केल्यास यशस्वी होण्यासाठी काय करावे लागेल याचा अंदाज येईल.

विचारांचे संघर्ष - इंट्राडे ट्रेडर ची समस्या

आज सकाळी एका ब्रोकिंग फर्म ने एक स्टॉक, खरेदी करण्यास उत्तम असे कळवले. चार्ट पाहिला तेव्हा मला पण तसेच वाटले. पण थोड्यावेळाने लक्षात आले कि त्यामध्य काही हालचाल होत नाही. मग शॉर्ट सेल्लिंग ची संधी आहे का ? हे पडताळले. सर्व गोष्टींचा विचार केल्यावर लक्षात आले कि शॉर्ट सेल्लिंग करावे. त्याप्रमाणे ट्रेड साठी ऑर्डर टाकली आणि नंतर फेसबुक आणि इतर ठिकाणी लिहले. ज्यामुळे इतरांना अभ्यास करण्याची संधी मिळावी हा हेतू होता. **फार अभ्यासाने अभ्यास करून त्याबद्दल कोणतरी शंका विचारतो** पण मी मात्र नियमित माझा प्रयत्न करत असतो.

जेव्हा स्टॉक बदल लिहले तेव्हा माझी फेसबुकवरील पोस्ट पाहून, एका प्रसिद्ध ट्रेडरने मला फेसबुक मेसेज केला कि हा स्टॉक खरेदीसाठी चांगला आहे. मनात चटकन शंकेची पाल चुकचुकली. ब्रोकरने आणि त्या प्रसिद्ध ट्रेडरने खरेदी करा सांगितले असताना तसेच स्टॉक पण त्याच्या हाय प्राईस जवळ असताना, **शॉर्ट सेल चा निर्णय घेण्यासाठी आपल्या पद्धतीवर ठाम विश्वास असावा लागतो असे ट्रेनिंग देताना सांगतो आणि आता त्याचा वापर करावा लागणार होता.** विचार केला स्टॉप लॉस लावून रिस्क किती घेणार याचा विचार करूनच ट्रेड करणार आहे तर बघू. त्यांच्याबरोबर वाद न घालता, फक्त थम्स अप चे चित्र पाठवले.

थोड्यावेळाने स्टॉक खाली येऊ लागला आणि चटकन टारगेट पर्यंत पोहचला आणि चांगला प्रॉफिट बुक करून ट्रेड पूर्ण झाला. आता मात्र त्या ट्रेनरला स्टॉक खाली आला हे लिहून कळवले त्यावर त्याने उत्तर दिले कि माझे मत पोसिशनल होते. ५ मिनिटाचा चार्ट पाहून पोसिशनल ट्रेड करत नाही तरी मग त्याने का मला त्याचे विरुद्ध मत कळवले असा प्रश्न पडला होता. यावर त्याने पुन्हा मला शहाणपणाचा सल्ला दिला कि **स्वतःवर विश्वास ठेऊन ट्रेड करावा, इतरांचे ऐकू नये.**

तात्पर्य असे कि आपण समजून घेतलेल्या पद्धतीवर चांगला सराव करून निर्णय घ्यावा. आपली जोखीम घेण्याची क्षमता ओळखून, ट्रेड करावा. विरोधी मतांना जास्त महत्त्व देऊ नये.

शेअर मार्केट मधील कालांतराने झालेले बदल

शेअर मार्केट बदल पूर्ण आणि योग्य माहिती नसल्यामुळे ऐकलेल्या गोष्टींवर विश्वास ठेवून अनेक गैरसमज पसरवले जातात. शेअर मार्केट हे आपले कार्यक्षेत्र नाही, हा एक सद्दा म्हणजे जुगार आहे, यासाठी वाणिज्य/फायनान्स चे उच्च शिक्षण अत्यावश्यक आहे असे म्हटले जाते. हे सर्वस्वी चुकीचे नसले तरी पूर्ण सत्य ही नाही हे लक्षात घ्यायला हवे. आणि यामुळे उत्पनाचा हा मार्ग असू शकतो याकडे दुर्लक्ष केले जाते. परंतु या क्षेत्राबद्दल योग्य मार्गदर्शन मिळाल्यास, अभ्यास करून चांगले निर्णय घेणे शक्य होते.

पूर्वी शेअर मार्केट मधील काही पळवाटांचा वापर करून काही लोकांनी फसवणूक केली. याचा संदर्भ देत यापासून दूर राहा असे सुचवले जाते किंवा भीती दाखवली जाते. सध्या शेअर मार्केट ज्याप्रकारे चालते किंवा त्यावर देखरेख ठेवली जाते त्यामुळे पूर्वीप्रमाणे फसवणूक होणे कमी झाले आहे असे दिसण्यात येते. आता शेअर मार्केट कसे चालते आणि त्यामध्ये कोणते बदल केले गेले हे जाणून घेऊया.

१) पेपर लेस व्यवहार

पूर्वी शेअर मार्केट व्यवहार मुख्यत्वे कागदोपत्री व्हायचा. जसे शेअर सर्टिफिकेट, आय पी ओ फॉर्म, डिव्हिडंड चेक, शेअर ट्रान्सफर फॉर्म आणि ट्रान्सफर फी स्टॅम्प इत्यादी. परंतु आता सर्व व्यवहार ऑनलाईन तसेच पेपरलेस होतात. यामुळे महत्वाची कागदपत्रे गहाळ होणे, उशिरा पोहचणे, खराब होणे असे प्रकार घडत नाही. किंवा त्यावर लवकर कारवाई करणे शक्य होते.

२) कॅश लेस व्यवहार

पूर्वी बहुतांश व्यवहार रोखीने व्हायचे त्यामुळे फसवणूक होण्याची शक्यता असायची, व्यवहार झाला आहे याचे काही पुरावे नसायचे. परंतु आता कॅश लेस व्यवहार म्हणजे फक्त चेक किंवा ऑनलाईन व्यवहार केले जातात त्यामुळे अशी फसवणूक होणे टाळता येते.

३) तंत्रज्ञानाचा वापर

आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर केल्यामुळे इथल्या व्यवहाराची संपूर्ण आणि वेळेत माहिती मिळणे शक्य होते. पूर्वी व्यवहारात लागणारा वेळ कमी करण्यात खूप मदत झाली आहे. काही तफावत आढळली तर योग्य कारवाई करणे शक्य होते.

४) नियम आणि देखरेख

पूर्वीच्या पद्धतीमधील पळवाटा बंद करण्यासाठी तसेच काही चुकीचे घडत आहे हे लक्षात आल्यावर, SEBI, भारत सरकारने नेमलेली संस्था आपले नियम आणि सूचना संबंधित विभागांना देते. या नियमाचे काटेकोर पालन केले जाते कि नाही यावर देखरेख ठेवली जाते त्यामुळे चुकीचे व्यवहार कमी होतात.

५) मध्यस्थांची गरज नाही

पूर्वी व्यवहार करताना अनेक मध्यस्थ म्हणजे ज्यांच्या मदती किंवा सहकार्याशिवाय काम होणे शक्य नसायचे पण आता कोणाची मदत घ्याची गरज भासत नाही. आपल्या व्यवहारात कोणाची लुडबुड नसते.

६) माहिती आणि ज्ञान

गूगल, युट्युब, इ-बुक आणि इतर माध्यमातून ज्ञान मिळवणे शक्य झाले आहे त्यामुळे कोणावरही अवलंबून राहण्याची गरज नसते. आपण निर्णय घेण्यापूर्वी विचार करणे शक्य झाले आहे.

सेबी आणि इतर सरकारी खात्यामार्फत शेअर मार्केट वर पूर्वी पेक्षा जास्त देखरेख ठेवली जाते. त्याचा नक्कीच फायदा शेअर मार्केट मध्ये काम करणाऱ्यांना होतो. गैरसमज दूर होण्यासाठी शेअर मार्केट प्रणालीमध्ये नवीन बदल कळावे यासाठी माझा प्रयत्न आहे. आणि ज्या क्षेत्रात आपण उतरणार आहोत याची माहिती व्हावी हा उद्देश आहे.

शेअर मार्केट - एकीचे बळ

एखादे कठीण अथवा अशक्य वाटणारे काम जर एकत्र येऊन केले तर सहज शक्य होते याची अनेक उदाहरणे आपण ऐकली असतील, अनुभवली असतील. एकत्र येऊन काम केल्याने कमी वेळात, कमी श्रमात आपले ध्येय साध्य करणे शक्य होते यावर दुमत नसेल. आणि असे काम करण्यासाठी एका ठिकाणी एकत्र येण्याची गरज असते किंवा नियमित एकमेकांच्या संपर्कात असण्याची आवश्यकता भासत नाही. तसे करता आले तर नक्कीच फायदेशीर ठरते.

शेअर मार्केट मध्ये नियमित फायदा कमावणे अशक्य असते. त्यासाठी चिकाटी, सातत्य, संयम आणि अभ्यासवृत्ती इत्यादी गुणांचा उपयोग होतो. परंतु वेळेअभावी किंवा इतर महत्वाच्या गोष्टीकडे लक्ष द्यावे लागत असल्यामुळे असे करणे सर्वांना जमत नाही. पण जर आपल्याला काय करायचे आहे आणि त्यासाठी एकत्र येऊन काम केले किंवा फक्त पाठिंबा देण्यापुरता तरी हातभार लावला तरी यामधून सर्वांचा फायदा होऊ शकतो.

माझ्या अभ्यासावर, अनुभवावर आणि इतरांच्या सूचनांच्या आधारे शेअर मार्केट मध्ये कोणत्या शेअर्स मध्ये संधी उपलब्ध आहे हे एका शास्त्रोक्त पद्धतीने मिळावे यासाठी मी एक फाईल बनवली आहे. यामुळे एकाच वेळेस, एकाच पद्धतीने शोधलेल्या शेअर्सवर पुढील निर्णय आपल्यापरीने घेतले तरी फायदेशीर ठरेल.

फाईल हि लॅपटॉप / डेस्कटॉप वर google chrome चा वापर करून सहज पाहता येते. तसेच मोबाईल वर पाहणे शक्य आहे. काही अडचण येत असल्यास googlesheet अॅप मोबाईल वर डाउनलोड करून पुन्हा प्रयत्न करावा.

फाईल बनवताना वापरलेले लॉजिक समजण्यासाठी माझे यु ट्यूब वरील विडिओ पाहावे आणि फाईल पाहण्याची लिंक खालीलप्रमाणे :-

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1hPDla9NIQVVtDj7p_GkRj_2RMnDyPESOtJ8bsUb8ReA/edit?usp=sharing

ही माहिती व्हाट्सएप्प किंवा फेसबुक वरून शेअर करून जास्तीतजास्त लोकांना पाठवावी, जेणेकरून जास्तीतजास्त लोक याचा वापर करून वरती सांगितल्याप्रमाणे सर्वांना उपयोगी होईल अशी आशा करतो. **फाईल बनवण्यामागची माझी मेहनत आणि ती इतरांचा काहीही अपेक्षा न ठेवता वापरास देण्यामागील कारणे समजून मला सहकार्य कराल याची खात्री वाटते.**

दीर्घ मुदतीसाठी म्हणजे लॉन्ग टर्म इन्व्हेस्टमेंट

दीर्घ मुदतीसाठी म्हणजे लॉन्ग टर्म इन्व्हेस्टमेंट करणे हे सर्वसाधारण पसंत केले जाते. त्यावरील माझी परखड मत मांडत आहे. माझे मत अनेक जणांना क्लेशकारक वाटतील. पण कुणाला दुखावण्याची तसेच मला खूप काही कळते हे सांगण्याची इच्छा नाही. परंतु वारंवार काहीतरी चुकीची समजूत किंवा मार्गदर्शन केले जाते असे लक्षात आले म्हणून लिहत आहे.

इन्फोसिस, विप्रो, आयशर मोटर, MRF इत्यादी सारख्या शेअर्स मध्ये हजारो रुपयाच्या गुंतवणूकीतून काही वर्षात करोडोचा फायदा करून दिला याचा बदल सुरस कथा YOUTUBE तसेच फ्री सेमिनार मध्ये ऐकल्यामुळे काही जण लॉन्ग टर्म इन्व्हेस्टमेंटच करायची असे ठरवून घाईघाईमध्ये गुंतवणूक करतात.

खरे सांगायचे तर कमी मेहनत करून शेअर मार्केट मध्ये गुंतवणूक करताना कोणाचे तरी मार्गदर्शन घेतले जाते. आणि मार्गदर्शन करणारा (अनुभवी) व्यक्ती/सल्लागार नेहमी नेहमी चर्चा करणे टाळावी यासाठी लॉन्ग टर्म इन्व्हेस्टमेंट करा असा सल्ला देतात. अनुभवी हे अशासाठी लिहले कि जेव्हा नवीन गुंतणूकदार सल्ला घेण्यासाठी येतात आणि जर त्यांना यांच्या सल्ल्यामुळे नुकसान झाले तर रडायला / चीड व्यक्त करण्यासाठी आपला अमूल्य वेळ देतात पण जर सल्ला बरोबर असेल आणि त्यामध्ये नफा झाला तर त्याचे श्रेय घेताना शेअर मार्केट जोखमीचे आहे पण मी रिस्क घेतली असे म्हणत स्वतःचीच स्वतः उगाचच पाठ थोपटून घेतात.

शेअर घेतल्यानंतर जर तो शेअर खाली आला तर त्यामध्ये आणखी गुंतवणूक करा असा सल्ला पण दिला जातो आणि तसे करावे अशी गुंतणूकदारांची मनोमन इच्छा पण असते. अशी इच्छा असण्यामागे मुख्य कारण मी शेअर मार्केटमध्ये नुकसान केले हे त्यांना कबूल करायचे नसते. दुसरे कारण म्हणजे कमी भावात शेअर्स घेतले कि एव्हरेज म्हणजे सरासरी भाव कमी होतो . पण वेळीच चूक कबूल न केल्याने कित्येक इन्व्हेस्टमेंट पुढ्याच्या पिढीसाठी म्हणजे मुलांच्या उज्ज्वल भविष्यासाठी केली असे असे सांगत फिरतात. अशामुळे ब्रोकरशिप घेतलेल्या सल्लागारांचे ब्रोकरेजमुळे उत्पन्नही वाढते.

गुंतवणूक करताना जरी दुर्लक्ष झाले असले तरी वेळोवेळी त्यावर लक्ष ठेवणे महत्वाचे आहे. आणि नुकसान होणाऱ्या शेअर्स मधून योग्य वेळी बाहेर पडणे नक्कीच शहाणपणाचे ठरते.

टीव्हीवर येणारे एनालिस्ट

टीव्हीवर येणारे सर्व एनालिस्ट हे आपल्यापेक्षा चांगला अभ्यास केलेले असतात, ते खूप शिकलेले असतात, त्यांना अनुभव जास्त असतो हे समजून लोक डोळे झाकून अशा एनालिस्ट सांगितलेल्या स्टॉक वर ट्रेड करतात.

परंतु आजचा मी सांगितलेला अनुभव ऐकल्यावर, तुम्हाला लक्षात आलं असेल की माझी पद्धत वेगळी आहे पण त्यासाठी एक आत्मविश्वास असायला पाहिजे. त्यासाठी सराव म्हणजे प्रॅक्टिस केली पाहिजे.

आणि दुसरी गोष्ट ही टीव्ही चॅनेलवरील एनालिस्ट सांगतोय त्याच्याविरुद्ध जाऊन ट्रेड करणं ही साधी गोष्ट नाहीये पण त्यांना फॉलो करणारे हजारो लोक असतील पण मला मिळणारा प्रतिसाद हा फार कमी लोकांचा आहे तरी यश मिळत आहे, जर आपली साथ मिळाली तर नक्कीच सर्वांचा फायदा होईल.

सर्वसाधारणपणे नावाजलेल्या स्टॉकमध्येच ट्रेड करणे पसंत करतात. खूप जणांनी हा स्टॉक पहिल्यांदा ऐकला असेल परंतु ज्या स्टॉकमध्ये चांगली हालचाल (volatility) आणि व्हॉल्युम (volume) असेल अशा स्टॉकमध्ये ट्रेड करण्यास हरकत नाही. अशा स्टॉक्समध्ये intraday साठी काम करण्यासाठी सर्व ब्रोकर्स अनुमती देत नाही, अशा वेळेस Ventura Securities Ltd. मध्ये आपण ट्रेड करू शकता आणि त्यासाठी अकाउंट ओपन करायचे असेल तर मला जरूर संपर्क करा.

ट्रेड करताना किती स्टॉक घ्यायचे आणि स्टॉप लॉस वापरणे पण महत्त्वाचे आहे. कोणावरही अवलंबून न राहता, आपण कसे ट्रेड करावं हे समजवण्यासाठी मी हा प्रयत्न करत आहे. वारंवार लिहिणे मला शक्य होत नाही. परंतु माझ्या प्रयत्नाला तुम्ही साथ द्या आणि माझे ऑडिओ, युट्यूब मधील व्हिडिओ बदल माहिती आपल्या मित्रांना पोहोचवावी ही नम्र विनंती. जेवढे जास्तीत जास्त लोकं एक विचार करून ट्रेड करतील तर त्यामध्ये सर्वांचाच फायदा आहे, हे आतापर्यंत तुमच्या लक्षात आला असेल.

शॉर्ट सेलींग

शॉर्ट सेलींग म्हणजे आपल्याकडे नसलेले शेअर्स आधी विकणे आणि नंतर खरेदी करणे परंतु याबद्दल सर्वसाधारणपणे लोकांना कल्पना नाही. शेअर मार्केट मध्ये ट्रेडिंग आणि इन्व्हेस्टमेंट करण्याचे कमीत कमी 18 प्रकार आहे. त्यामध्ये शेअर्स खरेदी करायचे आणि किमतीमध्ये वाढ झाली की फायद्यात विकायचे याबद्दलच सर्वांना माहिती असते आणि असे करणे सोपे आहे असा गैरसमज असतो.

परंतु ज्यांना शॉर्ट सेलींग बद्दल माहिती नसते आणि फक्त एकाच प्रकारावर ती लक्ष केंद्रित केल्यामुळे इतर संधीकडे दुर्लक्ष केले जाते पण हा विचार करायला हवा की आपण जेव्हा खरेदी करतो त्यावेळेस कोणतरी ते शेअर्स विकत असतात म्हणजेच आपण फक्त पन्नास टक्के संधी घेतो आणि 50 टक्के संधी कडे दुर्लक्ष करतो. शॉर्ट सेलींग करण्यामागचे सर्वात महत्त्वाचे कारण की जी वस्तू आपली नाही ती विकण्याचा प्रश्न उद्भवतच नाही परंतु शेअर मार्केटमध्ये आपल्याकडे नसलेले शेअर्स विकून त्या किमतीमध्ये जर घसरण झाली तर कमी किमतीत ते शेअर्स विकत घेऊन आपण फायदा कमवू शकतो.

आणखी एका गोष्टीची भीती असते की जेव्हा आपण शेअर्स विकतो आणि दिवस संपायच्या आधी जर ते शेअर्स आपण खरेदी करायला विसरलो तर शेअर बाजारात आपल्याला भुर्दंड म्हणजे पेनल्टी भरावी लागते. पण जर का आपण शेअर मार्केटमध्ये करत असलेले काम हे एक व्यवसाय समजून करत असाल तर अशी चूक होणे अशक्य आहे. इतर व्यवसायात असे होत नाही. उदाहरणार्थ एखाद्या व्यक्तीचे किराणा मालाचे दुकान असेल तर सकाळी दुकान उघडल्यानंतर रात्री दुकान बंद करायला विसरलो असे कधीही घडलेले आपण पाहिले आहे का ? मग असे शेअर मार्केटमध्ये घडताना का दिसते ? कारण शेअर मार्केटमध्ये काम करताना, काही लोकांना त्याचे गांभीर्य कळत नाही.

आधी विक्री आणि नंतर खरेदी हे आपण इंट्राडे मध्ये कोणत्याही स्टॉक्स वर करू शकतो जर त्या स्टॉक मध्ये इंट्राडे करण्यावर बंधन नसेल तरच. परंतु एका दिवसापेक्षा जास्त दिवस विक्री केलेल्या एका दिवसापेक्षा जास्त एखाद्या शेअर्स विक्रीमध्ये आपल्याला होल्ड करायचा असेल तर त्यासाठी आपल्याला तो स्टॉक डेरिव्हेटिव्ह या प्रकारात असल्यास करणे शक्य होतं.

शॉर्ट सेलिंग चे महत्व समजून घेणे फार गरजेचे आहे कारण शेअर मार्केट मध्ये नवीन लोक येत राहणार, खरेदी-विक्री या पारंपरिक पद्धतीने काम करण्याचा प्रयत्न करणार आणि त्यामध्ये चुका करून नुकसान करणार. इथे हे लक्षात घ्यावे कि आपण इतरांनी केलेल्या चुका न करता त्यांच्या चुकांचा फायदा कसा करून घेऊ शकतो.

व्यथा ट्रेनरची

ट्रेनर कडून ट्रेनिंग घेतल्यानंतरही जास्त फरक पडला नाही असे सांगितले जाते. यास काही प्रमाणात ट्रेनर कारणीभूत असतात पण मुख्यत्वे विद्यार्थी जबाबदार असतात. त्यांच्या होणाऱ्या चुका याप्रमाणे :-

१) झटपट पैसा कमवण्याची घाई

ट्रेनिंग एक दिवसाचे असो कि एक महिन्याचे, ट्रेनिंग संपल्या-संपल्या ट्रेड कधी करता येईल याबद्दल विचारणा करताना विद्यार्थी दिसतात. ऐकलेले ज्ञान पुरेसे आहे अशी समजूत करून पैसा कमावणे सोपे आहे असा विचार केला जातो.

२) सराव करण्यापासून दूर

८०% ते ८५% टक्के विद्यार्थी सराव करण्याचे टाळाटाळ करतात. नंतर करू, गुंतवणूक करण्यासाठी भांडवल जमा झाले कि सराव सुरु करू असे सांगितले जाते. त्यामुळे शिकवलेले गोष्टी हळूहळू विसरल्या जातात/

३) सातत्य राखता येत नाही

धरसोड वृत्ती दिसून येते. स्वतःचा अनुभव, आधी घेतलेले ट्रेनिंग आणि यु ट्यूब वरून मिळवले ज्ञान याचे मिश्रण करून नवीन पद्धत शोधलेली दिसते आणि ट्रेनिंग मध्ये शिकवले गेले असते त्यावर सातत्य राखले जात नाही.

४) चुकीच्या माणसाशी चर्चा करणे

ट्रेनिंग घेऊन झाले कि त्याबद्दल सर्वांशी चर्चा केली जाते. त्यामध्ये ज्यांना ट्रेनिंग बद्दल पूर्ण ज्ञान नसते ते चुकीचा सल्ला देतात किंवा ट्रेनिंग मध्ये ऐकलेल्या गोष्टी वापरू नका असे पण सांगतात. त्यामुळे ट्रेनिंग वरील विश्वास कमी होत जातो.

५) ट्रेनिंग चालू असताना लक्ष देत नाही आणि नंतर काहीच कळले नाही

ट्रेनिंग चालू असताना भलत्याच गोष्टीचा विचार करतात त्यामुळे शिकण्याकडे कल नसतो आणि त्यामुळे नंतर लिंक लागत नाही आणि नंतरच्या गोष्टी डोक्यावरून जातात.

६) घरांच्या विरोधात न जुमानता, गुपचूप प्रयत्न

घरांच्याची साथ असणे फार महत्वाचे आहे. शेअर मार्केट बदल अनेक गैरसमज आहेत, त्यामुळे घराच्यांचा विरोध असतो. त्याला न जुमानता ट्रेनिंग घेऊन गुपचूप ट्रेड करायची इच्छा असते. अशा अतिरिक्त तणावामुळे चुका वाढतात.

७) काही ट्रेड चांगले करता आले कि आपल्याला सगळे येते असा समज

काही ट्रेड लागोपाठ बरोबर होतात आणि सहज उत्पन्न मिळते त्यामुळे असा समज केला जातो कि मला सगळे येते आणि मोठी जोखीम घेऊन, नंतर काम करतात आणि त्यामध्ये जर नुकसान झाले तर आधीचा नफा कधी संपतो हे कळत सुध्दा नाही.

८) एक-दोन ट्रेड मध्ये नुकसान झाल्यावर पुढे प्रयत्न करणे सोडतात.

काही ट्रेड चुकले कि नैराश्य येते. इतरांनी सांगितले असते कि हे तुझे काम नाही हा विचार करून शेअर मार्केटकडे कायमची पाठ फिरवली जाते.

९) दुसऱ्यांशी तुलना करत बसणे

आपली मेहनत, आपण देऊ शकत असलेला वेळ किंवा आपली मानसिकता याचा विचार न करता इतरांच्या उत्पन्नाशी तुलना करून अतिरिक्त दडपण घेतले जाते. त्यामुळे सराव करणे बंद करतात.

१०) केलेला सराव तपासून न घेणे

लिहण्याची सवय ठेवत नाही. आपण केलेला सराव नीट तपासून आपल्या काय समजले आहे आणि काय सुधारणा करायला हवी यावर भर दिला जात नाही. सतत सुधारणा केल्याने कामगिरी सुधारू शकते हे लक्षात घेतले जात नाही.

या काही ठराविक चुका होतात, त्या टाळल्या तर नक्कीच कामगिरी मध्ये आमूलाग्र बदल घडू शकतो.